

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRE BAŞKANLIĞI'NA

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR.

DAVACI : Faruk Sarıaslan (TC No: 13511327542)
TBMM – Halkla İlişkiler Binası – Zemin Kat No:E-10
Çankaya/Ankara

VEKİLİ : Av. Damla Sarıaslan Yeniçerioglu (Baro Sicil No: 23185)
Şehit Adem Yavuz Sokak, No: 9/6 Kızılay, Çankaya/ANKARA
Tel: 0533 576 77 92

DAVALI : T.C. Cumhurbaşkanlığı

D. KONUSU : 22 Ekim 2019 tarihli ve 30926 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Göreme Vadisi ve çevresindeki alanın milli park olarak belirlenmesi hakkındaki 30.10.1986 tarihli 86/11135 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yürürlükten kaldırılması”na ilişkin 1673 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptali talebimizin sunulmasıdır.

ACIKLAMALARIMIZ :

I. DAVA ACMA EHLİYETİ :

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun “İlkeler” başlıklı 3. maddesi “a” fıkrasında;
“ *Madde 3 – Çevre korunmasına, iyileştirilmesine ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:*

a-Başta İdare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup, bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.”

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun “Bilgi Edinme ve Başvuru Hakkı” başlıklı 30. maddesinde de;
“ *Madde 30- (Değişik madde ve başlığı: 5491 - 26.4.2006 / m.21) Çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir.*

Herkes, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında çevreye ilişkin bilgilere ulaşma hakkına sahiptir. Ancak, açıklanması halinde üreme alanları, nadir türler gibi çevresel değerlere zarar verecek bilgilere ilişkin talepler de bu Kanun kapsamında reddedilebilir.”

denilerek bu yasa açısından da çevrenin korunması görevi dava hakkını da içeren bir boyuta uzanmaktadır.

Danıştay 13. Dairesinin 2008/8230 E. ve 2009/1619 K. sayılı kararında
“*İdari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetimini amaçlayan iptal davasının görülebilmesi için ön koşullardan olan davacının subjektif ehliyeti, yani "menfaat ilgisi"nin bulunup bulunmadığının, yargı yerince takdir edileceği, iptal davasına konu edilen işlem ile davacı arasında menfaat ilgisinin kurulabilmesinin ise ancak kişisel, meşru ve güncel bir ilginin varlığı ile mümkün olduğu kuşkusuzdur.*

Öte yandan, çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren konularda dava açma ehliyetinin daha geniş yorumlanması gerektiği Danıştay içtihatlarıyla kabil edilmiş bulunmaktadır.”
Değerlendirmesi yapılmıştır.

Davacı Faruk Sarıaslan, TBMM 27. Dönem CHP Nevşehir Milletvekilidir. Milletvekilliğini yaptığı ilin tarihi, sosyal ve ekolojik dokusunun korunması, çevrenin kuşaklardan kuşağa taşınması, kamusal ve anayasal bir ödevdir. Bu nedenle, iş bu davayı açmada aktif, kişisel ve meşru bir menfaatleri de vardır.

II. DAVA KONUSU İŞLEM :

Dava konusu 1673 karar sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Göreme Vadisi ve çevresindeki alanın milli park olarak belirlenmesi hakkındaki 30.10.1986 tarihli 86/11135 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 3.maddesi gereğince yürürlükten kaldırılmasına karar verilmiştir.

III. İPTAL NEDENLERİ :

1. Orta Anadolu Bölgesinde Erciyes ile Hasan Dağı arasında kalan volkanik bölgede yer alan Göreme Vadisi ve Göreme Milli Parkın oluşumu yaklaşık 60 milyon yıl öncesine dayanmaktadır. Göreme ve çevresinin Milli Park olması amacı ile 1967 yılında uzun dönemli gelişim planı yapılmış, ancak o dönemde yasal düzenleme yalnızca orman alanlarına milli park statüsü kazandırdığından, bu gelişim planı uygulama alanı bulamamıştır. Göreme Tarihi Alanları ve Kapadokya, UNESCO tarafından 1985 yılında dünya miras listesine alınmıştır. Bölgenin doğada nadir görülen jeomorfolojik oluşumu, eşsiz doğal oluşumlarının görsel değeri ile tarihi ve etnografik yapısı, uluslar arası bilinirlikte bir tarihi zenginliğin ve ölçülemeyecek bir değerinin olması¹ nedeniyle alana milli park statüsü verilmiştir.

2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 1983 yılında yürürlüğe girmesini müteakip 30.10.1986 tarih 86/11135 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Göreme Tarihi Milli Parkı “milli park” ilan edilmiştir. 2873 sayılı Milli Parklar Kanununda milli park “bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları” olarak tanımlanmıştır. Kanunun amacı ise yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesi olarak açıklanmıştır.

Kanunun 3.maddesinde ise Orman ve Su İşleri Bakanlığınca milli park karakterine sahip olduğu tespit edilen alanların Cumhurbaşkanlığı kararı ile milli park olarak belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Görüldüğü üzere yasakoyucu milli park ilanına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararını esas alırken, milli park statüsünün kaldırılmasına ilişkin bir yetkiden söz etmemiştir, Milli Parklar Kanunu uyarınca Cumhurbaşkanlığı kararı ile milli park statüsünün kaldırılmış olmasının hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla öncelikle dava konusu işlem yetki yönünden hukuka aykırıdır.

¹ Türkiye'nin Unesco Değerleri ile Turizm Potansiyeli, Eğitim Yayınevi, Dr.Alper Ateş, s.256

2. Dava konusu işleme konu alan 06.01.2005 tarih ve 25692 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak Nevşehir-Kapadokya Kültür Turizm Gelişim Bölgesi ilan edilen alan içerisinde de bulunmaktadır.

01.06.2019 tarihli resmi gazetede Kapadokya Alanı Hakkında Kanun yayımlanmıştır. Dava konusu işlem ile milli park statüsünden çıkarılan Göreme Vadisi ve çevresi de anılan Kanun ile sınırları belirlenen Kapadokya Alanı içerisinde yer almaktadır. Unesco ile hiçbir bağlantı kurmayan tüm yetkiyi Kapadokya Alan Başkanlığı'na devreden, Tabiat Varlıklarını ve Kültür Varlıklarını koruma kurullarını, belediyeleri yetkisiz bırakan anılan Kanun sistematığı bir hayli sorunlu görünürken, dava konusu işlem ile Göreme Vadisi ve çevresinin milli park statüsünün kaldırılması kararı verilmiş olması bu yönden de tartışmaya muhtaçtır.

Milli Parklar Kanununun alana sağladığı hukuksal korumaya değinmek zorunlu olmuştur. Milli park ilan edilen alanlarda Kanunun 14.maddesi uyarınca

- a) Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz.
- b) Yaban hayatı tahrip edilemez.
- c) Bu sahalanın özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz.
- d) Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz.
- e) Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne suretle olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sahaları dışında iskan yapılamaz.

Göreme Vadisi ve çevresi için 1986 yılından bu yana bu çerçevede, katı kurullarla bir koruma kalkını belirlenmişken, dava konusu işlemin hangi hukuksal, bilimsel ve hangi koruma amacına yönelik bir gerekçe ile tesis edildiği anlaşılabilirlikten uzaktır. Uzun yıllardır tehdit altında bulunan ve kaçak yapılaşmalar ve kaya oyma gibi alana zarar veren uygulamaların izlendiği ve kamuoyu gündemine de sıklıkla ulaşan sorunlar karşısında alanın milli park korumasının kaldırılmış olması kamu yararına aykırıdır.

Dava konusu işlem ile milli park statüsünün kaldırılması hukuksal olarak bir belirsizliğe yol açmakta ve alanı yapılaşma tehdidi altında bırakmaktadır. Zira milli park statüsüne sahip bir alanda kamu yararı açısından vazgeçilmez bir zorunluluk bulunmadıkça hiçbir surette yapı ve tesis kurulamazken dünya mirası olan Göreme Vadisi ve çevresinde anılan yasak kaldırılmış durumdadır.

3. Anayasanın 63.maddesi ile kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını ve bu yolda gerekli tedbirlerin alınmasını devlete bir görev olarak yüklenmiştir. Yine 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 10. maddesinde her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırarak Kültür ve Turizm Bakanlığı görev ve sorumluluğundadır. Dünya mirası olan alanın milli park statüsünün kaldırılmış olması alanı tahribata açık hale getireceğinden, dava konusu işlem, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere de aykırıdır; 1972-Paris- Dünya Kültür ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme ile "...kültür mirası ve doğal miras niteliğindeki varlıkların evrensel miras olduğu kabul edilmiş, sözleşmeciler ülkelere, kendi ülkelerindeki, kültür mirası ya da doğal miras sayılabilecek varlıkların saptanması, korunması, muhafazası teşhiri ve gelecek kuşaklara iletilmesinin sağlanması..." görevi yüklenmiştir.

Ayrıca Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000), bu tür tarihi ve kültürel miras değerlerini uluslararası önemde korumayı zorunlu kılacak taahhütleri içermektedir. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, 20 Ekim 2000 tarihinde imzaya açılmış ve ülkemiz sözleşmeyi bu tarihte imzalamıştır. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi; peyzajın kültürel, ekolojik, çevresel ve sosyal alanlarda kamu yararı taşıdığını; peyzajın yerel kültürlerin biçimlenmesine katkısı sağladığını ve bunun da Avrupa kültürel ve doğal mirasının en önemli parçası olduğunu, insanın refahı ve Avrupalı kimliğinin pekiştirilmesine katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır. Bu sözleşmeyi imzalayan her bir taraf peyzajları, yasayla, insanların çevrelerinin önemli bir bileşeni, onların paylaştıkları kültürel ve doğal mirasın çeşitliliğinin bir ifadesi ve kimliklerinin bir temeli olarak tanımayı taahhüt etmektedir.

IV. YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEBİMİZ YÖNÜNDEN:

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27.maddesi uyarınca; "Danıştay ve idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç ve imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." denilmek suretiyle mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararı verilebilmesi için dava konusu işlemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması şartlarının birlikte gerçekleşmesini aramıştır. Eşsiz nitelikteki alanın tahribata açık hale geleceği gerekçesiyle dava konusu işlemin uygulanması halinde telafisi mümkün olmayan zararlar doğacağı tartışmasızdır.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, Milli Parklar Kanunu, uluslararası sözleşmeler ilgili diğer tüm mevzuat

DELİLLER : Dilekçede belirtilen/belirtilmeyen her türlü belge ve doküman ve sair belgeler, bilirkişi incelemesi, keşif, ilgili mevzuat, hukuki mütalaalar, emsal kararlar, sair her türlü kanuni deliller

NETİCE VE TALEP : Yukarıda açıklanan ve Dairenizce resen dikkate alınacak nedenlerle; 22 Ekim 2019 tarihli ve 30926 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Göreme Vadisi ve çevresindeki alanın milli park olarak belirlenmesi hakkındaki 30.10.1986 tarihli 86/11135 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yürürlükten kaldırılması"na ilişkin 1673 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının yürütmesinin durdurulması ve iptali ile yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalı taraf üzerinde bırakılmasına karar verilmesini vekaleten arz ve talep ederim. 19.12.2019

Saygılarımla

**Davacı Faruk Sariaslan
Vekili
Av. Damla Sariaslan Y.**